Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

9.9.2026
Hallitusneuvos Sari Rapinoja
Erityisasiantuntija Mikko Jääskeläinen

Sisäministeriön vastine asiassa HE 139/2026 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä vastineen valiokunnan saamasta Hätäkeskuslaitoksen asiantuntijalausunnosta. Vastinepyynnössä todetaan, että ministeriö voi tarpeen mukaan kommentoida muitakin lausuntoja. Sisäministeriöllä on ollut käytettävissä liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin ja Suomen Erillisverkot Oy:n lausunnot. Lisäksi hallintovaliokunta pyytää vastineessa avaamaan solulähetysjärjestelmän ylläpitokustannusten nousun taustoja.

Sisäministeriön vastineessa otetaan kantaa Hätäkeskuslaitoksen asiantuntijalausuntoon ja avataan solulähetysjärjestelmän ylläpitokustannusten nousun taustoja.

1. Hätäkeskuslaitoksen lausunto ja sisäministeriön vastaus siihen

Hätäkeskuslaitoksen asiantuntijalausuntoon sisältyvät ehdotukset

Hätäkeskuslaitos toteaa lausunnossaan, että lainsäädännössä tulisi mahdollistaa joustava vaaratiedotuskanavien käyttö vaaratiedotteen antavan viranomaisen harkinnan mukaan. Lausunnossa nostetaan esille, että solulähetykseen perustuvassa järjestelmässä tulisi voida antaa eri tasoisia vaaratiedotteita ja viranomaistiedotteita.

Hätäkeskuslaitos esittää lausunnossaan harkittavaksi, että vaaratiedotelaissa käytettäisiin suomenkielistä termiä ”solulähetys” ja ruotsinkielistä termiä ”cellbaserad utsändning”.

Hätäkeskuslaitoksen lausunnossa esitettiin seuraavia pykälämuotoiluja:

5 § Vaaratiedotteen välittäminen väestölle
Vaaratiedote välitetään väestölle tiedotusvastuussa olevan viranomaisen päätöksen mukaisesti solulähetysjärjestelmän, Hätäkeskuslaitoksen tarjoaman telepäätelaitesovelluksen, radion ja/tai television kautta.

7 § Vaaratiedottamisprosessin kulku
Hätäkeskuslaitos välittää vaaratiedotteen solulähetysjärjestelmään ja telepäätelaitesovellukseen sekä radiossa, televisiossa ja Yleisradion

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

internetissä tarjoamissa palveluissa tapahtuvaa jakelua varten Yleisradio Oy:öön.

Hätäkeskuslaitoksen lausunnossa esitetään, että Hätäkeskuslaitoksen käännösavusta tulee luopua (vaaratiedotelain 8 §).

Jatkokehittämisessä Hätäkeskuslaitos nosti esille harkittavaksi, että vaaratiedotteet annettaisiin myös englannin kielellä. Lausunnon lopussa todetaan, että väestön varoittamisprosessi muuttuu, kun solulähetysjärjestelmä mahdollistaa eri tasoisia vaaratiedotteita. Tällöin on kiinnitettävä erityistä huomiota selkeään ohjeistukseen vaaratiedotteen antaville viranomaisille ja väestölle.

Sisäministeriön vastine Hätäkeskuslaitoksen ehdotuksiin

Sisäministeriö toteaa, että hankkeenasettamispäätöksen (VN/18335/2026-SM-1) mukaan hankkeessa valmistellaan tarvittavat säädösmuutokset vaaratiedotteesta annettuun lakiin niin, että laissa voidaan huomioida Cell Broadcast -väestönvaroitusjärjestelmän käyttöönotto. Hallituksen esitys on valmisteltu kiireellisenä hallituksen esityksenä eikä sen yhteydessä ole ollut tarkoitus tehdä lakiin muita muutoksia. Tavoitteena on ollut tehdä lakiin vain välttämättömät muutokset niin, että uusi solulähetysjärjestelmä saadaan käyttöön heti kun se valmistuu 1.11.2026. Hankkeen toimeksiantoon ei kuulunut antaa pykäläehdotuksia eri tasoisien vaaratiedotteiden ja viranomaistiedotteiden antamisesta. Tämä olisi vaatinut enemmän selvityksiä ja vaikutusarviointeja sekä ohjeistusta vaaratiedotetta antaville viranomaisille ja väestölle kuten Hätäkeskuslaitos on itsekin lausunnossaan todennut.

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esityksessä vaaratiedotelaissa käytetään suomenkielistä termiä ”solulähetysjärjestelmä” ja ruotsinkielistä termiä ”cellbaserad utsändning”. Hätäkeskuslaitoksen esittämät 5 ja 7 §:n muotoiluehdotukset vastaavat pitkälti sitä mitä hallituksen esityksessä ehdotetaan. Sisäministeriön käsityksen mukaan on tarpeetonta toistaa 5 §:ssä, että vaaratiedote välitetään väestölle *tiedotusvastuussa olevan viranomaisen päätöksen mukaisesti,* koska toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä säädetään jo lain 2, 3, 4 ja 7 §:ssä.

Hallituksen esityksessä ei ehdoteta kumottavaksi vaaratiedotelain 8 §:ää, koska hallituksen esityksen kiireellisen aikataulun takia ei katsottu tarpeelliseksi muuttaa muita lain pykäliä kuin vain ne, jotka ovat välttämättömiä. Lain 8 §:n mukaan Hätäkeskuslaitoksen tulee tarvittaessa avustaa 3 §:n 1–3 ja 15 kohdassa mainittuja viranomaisia vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle kansalliskielelle. Vaaratiedotteen antava viranomainen vastaa tiedotteen ja sen käännöksen sisällön oikeellisuudesta.

Vaaratiedotelain 6 §:ssä säädetään väestön varoittamisessa käytettävistä kielistä. Kiireellisen hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä ei katsottu tarpeelliseksi avata lain 6 §:ää. Kielikysymyksen avaaminen olisi vaatinut laajempaa selvittelyä ja todennäköisesti vaaratiedotteet olisi haluttu antaa englannin kielen lisäksi myös joillakin muilla kielillä. Tämä

asia olisi vaatinut erillisen selvittelyn. Tässä yhteydessä katsottiin parhaaksi toimia kielilain (423/2003) ja saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n vaatimusten mukaisesti. Viranomaisilla on mahdollisuus antaa vaaratiedote myös muilla kielillä, jos he niin haluavat. Vaaratiedotelain 8 §:ssä säädetään minimitaso.

2. Solulähetysjärjestelmän vuosittaisten ylläpitokustannusten nousun taustoja

Sisäministeriö on saanut kuuden miljoonan euron siirtomäärärahan vuoden 2025 toisesta lisätalousarviosta vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisen kehittämiseen kesällä 2025. Valtaosa myönnetystä rahoituksesta kohdennetaan solulähetysjärjestelmän (Cell Broadcast-järjestelmän) rakentamiseen. Solulähetysjärjestelmän kehittämiseen on varattu rahoitusta 4,7 miljoonaa euroa.

Hallituksen esityksessä on arvioitu solulähetysjärjestelmän ylläpitokuluiksi vuosittain noin 300 000 euroa. Solulähetysjärjestelmän ylläpitokustannukset ovat tarkentuneet kehittämistyön edetessä. Uusi solulähetysjärjestelmän vuosittainen ylläpitokustannusarvio on 1,5 miljoonaa euroa.

Tarkkaa kustannusarviota järjestelmän rakentamisen ja ylläpidon aiheuttamista kustannuksista ei voitu tehdä ennen päätöstä toteutuksen teknisestä arkkitehtuurista ja ennen tietoa tarjoajakohtaisista ratkaisuista. Kustannusarviot ovat tarkentuneet hankkeen edetessä.

Ylläpitokustannukset muodostuvat seuraavista osa-alueista:

a) Järjestelmätoimittajan ylläpitokustannus. Suomen Erillisverkot Oy (jäljempänä *Erillisverkot*) kilpailutti nopealla aikataululla kahta toimittajaa, joiden tarjoukset olivat samansuuntaisia. Tällä hetkellä koko markkina on kuumentunut, koska vastaavia projekteja tiedetään olevan meneillään myös monissa muissa maissa. Järjestelmän toimittajakandidaatteja ei ole kovin montaa ja niiden käytettävissä olevat resurssit ovat tällä hetkellä täysimääräisesti käytössä. Sisäministeriön ja Erillisverkkojen hankintasopimuksessa oli määritelty hyvin tiukka toteuttamisaikataulu, joka piti sisällään muun muassa työskentelyn kesällä lomakauden yli. Järjestelmätoimittajat laskevat ylläpitohinnan usein jollain prosentilla hankintahinnasta, joten kun hankintahinta (arkkitehtuurimuutos, nopea toteutus, kuumentunut markkina) nousee, myös ylläpitohinta nousee. Todennäköisesti 300 000 arvio piti sisällään alkujaan vain toimittajakustannuksen, joka sekin on noussut edellä kuvatuista syistä. Eri maissa on hyvin erilaiset tavat toteuttaa varsinainen järjestelmän operointi (joissain se määrätään operaattoreille, toisaalla valtion virastolle, jolloin kustannuksia on ollut vaikea selvittää etukäteen).

b) Erillisverkkojen operointikustannus. Erillisverkot on asentanut ja integroinut järjestelmän siten, että järjestelmän georedundanssi ja käytettävyys myös häiriötilanteissa on korkeaa luokkaa. Järjestelmälle tehdään elinkaaripäivitykset vuosikellon mukaisesti sisältäen käyttöoikeuksien, haavoittuvuuksien, kapasiteetin,

varmenteiden, lisenssien, palomuurien säännölliset katselmoinnit ja päivitykset. Järjestelmän ylläpito pitää sisällään myös dokumentoinnin, toipumissuunnittelun sekä jatkuvuudenhallinnan. Järjestelmän operointi vaatii jatkuvaa yhteydenpitoa ja yhteensovittamista järjestelmätoimittajan sekä asiaan liittyvien yhteistyötahojen ja toimijoiden kanssa. Todennäköisesti tätä kokonaisuutta ei ole aiemmissa kustannusarvioissa osattu ottaa huomioon.

c) Operaattoreiden kustannukset. Operaattoreita on pyydetty toimittamaan tiedot heille aiheutuvista kustannuksista. Operaattoreiden kustannustasossa on paljon vaihtelua, toki osittain taustalla myös erilaiset arkkitehtuuriset ratkaisut. Tekniset arkkitehtuurivalinnat ovat osaltaan nostaneet järjestelmän ylläpitokustannuksia ja kireän aikataulun takia niihin ei ole ollut mahdollisuutta pohtia vaihtoehtoisia ratkaisuja. Operaattorit varaavat järjestelmän ylläpitoon henkilöresursseja, koska tällaisen kriittisen järjestelmän yhteen toimivuus coren elementtien ja eri tukiasemavalmistajien tukiasemien kanssa tulee varmistaa aina päivitysten/muutosten yhteydessä. Lisäksi solulähetysominaisuuden aktivointi verkossa aiheuttaa jatkuvia lisenssikustannuksia, jotka tulee korvata operaattoreille, koska nämä eivät voi hyödyntää samaa järjestelmää omassa kaupallisessa toiminnassaan. Näiden kustannusten arviointi etukäteen on ollut mahdotonta, koska operaattoreiden ja core+ran-toimittajien väliset sopimukset ovat luottamuksellisia, eikä hanketta käynnistettäessä ole ollut tietoa, miten nämä lisenssikustannukset muodostuvat isoissa verkoissa.